

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM

FOGLALKOZTATÁSPOLITIKÁÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR

TÁJÉKOZTATÓ **a települési önkormányzatok részére** **a közfoglalkoztatás rendszerének átalakításáról**

A közfoglalkoztatás eddigi rendszerét 2011. évtől kezdődően a *Nemzeti Közfoglalkoztatás Programja* váltja fel, amelynek legfőbb célja, hogy minél több munkára képes és kész aktív korú szociálisan rászoruló ember számára biztosítson munkalehetőséget. Mindez a foglalkoztatási és szociális tárgyú jogszabályok módosítása mellett az eddig többféle forrásból finanszírozott közfoglalkoztatási formák átalakulásával is együtt jár. Ezekben a napokban a változások szakmai előkészítése, kodifikációja folyik. Fontos azonban, hogy a közfoglalkoztatás megvalósításában legfontosabb partnereink, az önkormányzatok tájékozódhassanak az elképzelésekről, megismerjék a változások célját, fel tudjanak készülni az új formák alkalmazására.

A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program lényege, hogy pályázat keretében igényelhető támogatások felhasználásával valósul meg, és a bürokrácia csökkentésével jár. A benyújtott költségvetés *64 milliárd* forintot tervez fordítani erre a célra. A települési *önkormányzatok*, és az *állami infrastruktúrát* kezelő gazdálkodó szervezetek mellett a program keretében a *kis- és közepes vállalkozások* is részesülhetnek a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó támogatásból.

2011. január 1-től megszűnik a közcélú foglalkoztatás, a munkaügyi kirendeltségek által támogatott közhasznú munkavégzés és a hagyományos központi közmunkaprogram. A közfoglalkoztatás a Munkaerő-piaci Alapból kerül finanszírozásra, a keret felhasználását új kormányrendelet fogja szabályozni. Az új rendszer a munkaügyi kirendeltségekkel való szoros együttműködést, folyamatos párbeszédet feltételez, hiszen a szociálisan hátrányos álláskeresőkről való gondoskodás közös felelősségen alapul. A közfoglalkoztatás csak a munkaügyi kirendeltség közvetítésével valósulhat meg.

Az önkormányzatoknál a közcélú munkavégzés támogatása megszűnik, a 2010. december 31.-ig járó (januárban esedékes) munkabérek az előző időszak szabályainak megfelelően lehet igényelni. A pénzügyi fedezetet a 2011. évi költségvetés biztosítja. További, a közcélú munkavégzésből fakadó esetleges kötelezettségek teljesítésére központi forrás nem áll rendelkezésre. Az érintettek esetleges foglalkoztatásának megoldására az új közfoglalkoztatási rendszer keretei között nyílik lehetőség.

A rendelkezésünkre álló információk szerint közcélú foglalkoztatás keretében több önkormányzat 2011. évre átnyúló munkaszerződést kötött rendelkezésre állási támogatásra jogosult munkavállalókkal. Az átmenetből adódóan esetlegesen felmerülő problémák megoldásához nyújtható segítség lehetőségét vizsgáljuk, azonban a következőkre felhívjuk az érintettek figyelmét.

- A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény illetve az államháztartási jogszabályok lényegében kizárják az egy évnél hosszabb határozott időre közcélú munkára munkaviszony létesítését. A szociális törvény ugyan kifejezetten nem tartalmazza, hogy a munkaszerződés időtartama nem lehet hosszabb, mint egy év, azonban a közfoglalkoztatási tervet – amely alapján a tényleges munkaszerződés-kötésre sor kerül – csak egy évre lehet készíteni.
- A közcélú foglalkoztatással kapcsolatos személyi kiadások (munkabér és közterhei) 95 %-át az éves költségvetési törvény alapján a központi költségvetés téríti meg, így a szabályok alapján az önkormányzatnak nem áll rendelkezésére egy évnél hosszabb időre fedezete a közcélú munkára.
- Az államháztartás működési rendjéről szóló kormányrendelet szerint kötelezettségvállalásnak minősül a munkaszerződés. Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény szerint az államháztartás alrendszerében tárgyéven túli fizetési kötelezettség csak olyan mértékben vállalható, amely a kötelezettségvállalás időpontjában ismert feltételek mellett az esedékesség időpontjában, a rendeltetésszerű működés veszélyeztetése nélkül finanszírozható. A közcélú foglalkoztatás költségvetési támogatásának mértéke csak a költségvetési törvény elfogadásával válik ismertté, így az áthúzódó munkaszerződések esetében a feltétel nem áll fenn.

Az előzőekben leírtak alapján az a gyakorlat, amely szerint az önkormányzatok a közcélú munka keretében a munkavállalókkal egy évnél hosszabb időszakra, illetve a következő évre áthúzódó időszakra munkaszerződéseket kötöttek, nem felel meg a jogszabályoknak. Természetesen – amennyiben a szükséges forrást saját erőből biztosítani tudják – lehetőségük van a munkavállalókat a munkaszerződésben foglalt időtartamig foglalkoztatni.

Bérpótló juttatás a rendelkezésre állási támogatás helyett

A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program keretében az aktív korú nem foglalkoztatott személyek részére megállapított rendelkezésre állási támogatást a bérpótló juttatás (bpj) váltja fel. A bérpótló juttatás összege: a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összege. Az önkormányzatok önrésze a bérpótló juttatás összegének 20%-a.

Az ellátásra való jogosultságot a települési önkormányzat továbbra is szociális rászorultság alapján állapítja meg, de az érintetteknek az eddiginél aktívabban kell közreműködniük a munkakeresésben. A bérpótló juttatásban részesülő személy elhelyezkedése érdekében továbbra is köteles álláskeresőként együttműködni a lakóhelye szerint illetékes munkaügyi központ kirendeltségével. A bérpótló juttatásban részesülő köteles az iskolai végzettségétől és szakképzettségétől függetlenül a kirendeltség által felajánlott munkát – beleértve a közfoglalkoztatást is – elvállalni. Köteles továbbá a munkaügyi központ által felajánlott képzési lehetőséget, vagy munkaerő-piaci programban való részvételt elfogadni. A jogosultsági feltételek új eleme a saját lakókörnyezet rendben tartása, amely önkormányzati rendeletben kerülhet szabályozásra.

A bérpótló juttatásra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni. A folyósítás egy éve alatt a juttatásra jogosult személynek legalább 30 munkanap munkaviszonyt – beleértve az egyszerűsített foglalkoztatást, közfoglalkoztatást, közérdekű önkéntes munka-tevékenységet – kell igazolni. A jogosultsági feltétel teljesül abban az esetben is, ha az érintett 6 hónap időtartamot

meghaladó munkaerő-piaci képzésben, vagy munkaerő-piaci programban vesz részt. Megszűnik a 35 év alatti, alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkező álláskereső kötelező képzésben való részvételi kötelezettsége.

A közfoglalkoztatás típusai

1. Önkormányzati RÖVID IDŐTARTAMÚ közfoglalkoztatás (napi 4 órás munkaidő): a települési önkormányzatok mindennapi közfeladatai ellátását segítő támogatás

A közcélú foglalkoztatást váltó forma, amelynek keretében kizárólag a bérpótló juttatásra jogosultak foglalkoztathatók. A települési önkormányzatok a kötelezően ellátandó, illetve önként vállalt közfeladataik ellátására igényelhetik a támogatást egyszerűsített pályázati adatlapon a munkaügyi központ kirendeltségénél. Amennyiben az önkormányzat a közfoglalkoztatással összefüggő feladatainak ellátását rendeletében gesztor önkormányzatra, társulásra, intézményre vagy gazdálkodó szervezetre bízta, akkor az önkormányzat a tényleges foglalkoztató nevében nyújtja be az egyszerűsített pályázati adatlapot.

A kötelező és az önként vállalt önkormányzati feladatokon túl olyan feladatok ellátása is tervezhető, amelyeket az önkormányzat rendeletében megjelöl. Ilyen lehet például, ha a szociális támogatásra, vagy gondoskodásra szoruló személy lakása, kertje rendben tartásában, vagy a személyéről történő gondoskodásban kéri az önkormányzat segítségét. A részletes szabályokat a közfoglalkoztatás támogatási rendjéről szóló kormányrendelet fogja tartalmazni.

Az aktív korú, nem foglalkoztatott, bérpótló juttatásra jogosultak napi maximum 4 órás munkaidőben, legalább 2 hónap, legfeljebb 4 hónap időtartamig foglalkoztathatóak ebben a közfoglalkoztatási formában, amelyért a minimálbér, illetve a garantált bérminimum felének megfelelő összegű munkabérben részesülhetnek. Támogatásként a közfoglalkoztatottak munkabére és járulékai, valamint a dologi kiadásokkal bővített – személyenként összeszámítható módon a munkaszerződések időtartamával arányos – évente központilag megállapított összeg 95%-a igényelhető. A pályázónak 5 % os önrészt kell biztosítania.

Új, egyszerűsített pályázati adatlapon kerül bevezetésre, amely a támogatás odaítéléséhez legszükségesebb adatokat, információkat tartalmazza. Megszűnik a települési önkormányzatok „közfoglalkoztatási terv” készítésének kötelezettsége. Így az adminisztráció csökkentésével lényegesen egyszerűbbé válik a közfoglalkoztatás indítása. A pályázat pozitív elbírálását követően a pályázóval hatósági szerződést kell kötni, a kiközvetítés pedig haladéktalanul megkezdődik. A foglalkoztató köteles a kirendeltség által közvetített bérpótló juttatásra jogosult álláskeresőt foglalkoztatni, amennyiben a munka elvégzésére a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat szerint alkalmas. Erre azért van szükség, hogy minél kevesebb munkaképes ember maradjon egész évben passzív.

2. Önkormányzati HUZAMOSABB IDEJŰ közfoglalkoztatás (napi 6–8 órás munkaidő) Közérdekű célok programszerű támogatása

A közhasznú munkavégzés támogatása helyett a települési önkormányzatok, közfeladatot ellátó gazdasági társaságok, intézmények, vagy önkormányzati társulások pályázati úton kaphatnak támogatást kötelezően ellátandó, illetve önként vállalt közfeladataik ellátásához. A

pályázatnak részletes leírást kell tartalmaznia arról, hogy milyen állománycsoportú munkanélküliekkel, milyen költségekkel, milyen feladatot kívánnak megvalósítani. A pályázóknak munkatervet és ezt megalapozó költségvetést kell kidolgoznia.

A pályázati felhívás évente két alkalommal kerül meghirdetésre kirendeltségenként, országosan kialakított elvek alapján, de a munkaerő piaci helyzetnek, és a helyi adottságoknak megfelelően eltérő prioritásokkal. Egy pályázó egy naptári évben több pályázatot is benyújthat. Ha árvíz, vagy más természeti csapás indokolja, rendkívüli pályázat is meghirdethető a keret terhére.

A teljes munkaidős közfoglalkoztatásba elsősorban, de nem kizárólag a bérpótló juttatásra jogosultak vonhatók be. Abban az esetben, ha a benyújtott pályázatban megjelölt munkakörre a kirendeltség nem tud megfelelő olyan munkaerőt biztosítani, aki jogosult a bérpótló juttatásra, akkor más álláskeresőként nyilvántartott személy foglalkoztatása is támogatható.

A foglalkoztatás időtartama 2–12 hónap lehet, és napi 6–8 órás munkaidőben történik. A települések hátrányos helyzetével, gazdasági erejével összhangban a támogatás intenzitása 70–100% mértékű lehet. A munkabérek és járulékok mellett a foglalkoztatással összefüggő egyéb költségek is érvényesíthetők a támogatás legfeljebb 20%-ának mértékéig.

3. A vállalkozások közmunka támogatása

A kis- és közepes vállalkozások a munkaügyi központ kirendeltségéhez benyújtott pályázat alapján kaphatnak támogatást, ha bérpótló juttatásra jogosult álláskeresőt foglalkoztatnak. A támogatás csak az előző évi statisztikai állományi létszámhoz viszonyítva többletfoglalkoztatásra igényelhető. A támogatás legfeljebb 12 hónap időtartamú foglalkoztatáshoz nyújtható, melynek mértéke elérheti a munkabér és járulékainak 70%-át.

4. Országos közfoglalkoztatási programok

Az országos szintű pályázatos támogatásokat éves programokra tervezzük munkaidőkeretben történő foglalkoztatással. A pályáztatás és a döntés minisztériumi szintű. Itt valósíthatók meg az egész ágazatokat érintő átfogó országos közfoglalkoztatási programok. Ez a szint fogja össze az állami tulajdonú infrastruktúra és vagyonkezelés vertikumát. Az ár- és belvízvédelem, a közutak, vasutak, az állami erdőterületek mellett újabb területként vizsgáljuk a megújuló energiaforrásokhoz, és az energiatakarékossághoz kapcsolódó közfoglalkoztatás lehetőségét.

Az országos közfoglalkoztatási programokban a bérek és járulékok finanszírozásáról gondoskodik a foglalkoztatási támogatási rendszer. Együttműködéssel, közösen valósíthatók meg a jelentős nemzetgazdasági haszonnal és számottevő megtakarítással járó többéves projektek.

Összegezve

- A 2011. évi költségvetés biztosítja a 2010. december havi (januárban esedékes) közcélú foglalkoztatáshoz igényelhető támogatást. Javasoljuk a pénzügyi törvényekbe ütköző 2011. évre áthúzódóan megkötött a munkaszerződések év végével történő felülvizsgálatát, lehetőség szerinti megszüntetését.
- Az új rendszer további lehetőséget biztosít azon kulcskompetenciákkal rendelkező személyek továbbfoglalkoztatására, akikre az önkormányzat hosszú távon számít.
- A szakértelmet nem igénylő, mindennapi közfeladatok ellátására a támogatás változatlan támogatási összeggel, ugyanakkor kétszer annyi személy bevonásának lehetőségével, továbbra is biztosított az önkormányzatok számára.
- A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program támogatásaiban a korábbi időszakban hiányolt dologi támogatásra, eszközbeszerzésre is lehetőség lesz.

Budapest, 2010. november